

Пријоморске новине

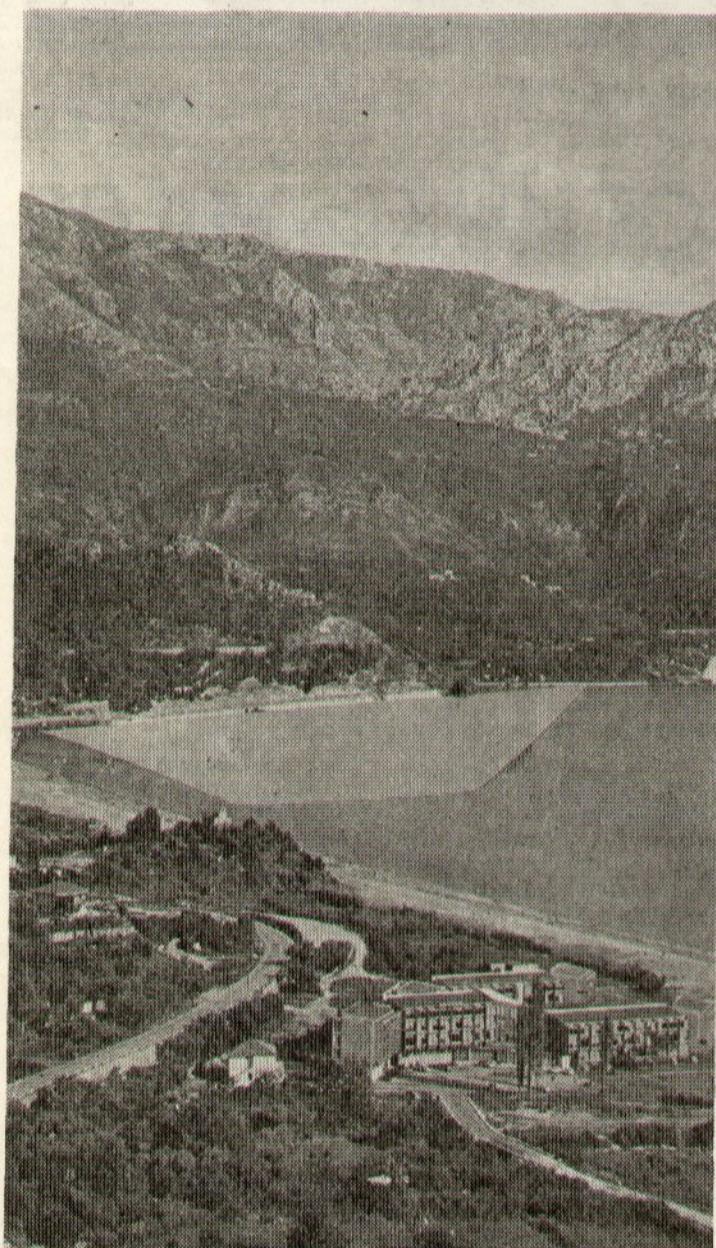
ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА VI • БРОЈ 122. • 25. МАРТ 1978.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ГЛАСАЛО 85,76 ПОСТО БИРАЧА

Бечићи: гласало највећи проценат бирача

Избори за Вијеће удруженог рада одржани су 15. марта у свим радијима организацијама и изабрано је 24 делегације са 3,16 чланова. Без избора формиране су двије делегације са 53 члана, а деветнаестог марта изабрана је делегација пољопривредника са девет члана.

Петнаестог марта изабрана је петнаест делегација за самоуправне интересне заједнице са укупно 259 чланова. Четири дана касније, 19. марта, за Вијеће мјесних заједница изабрано је пет делегација са 91 чланом и пет делегација за самоуправне интересне заједнице са 107 члановима.

На изборима за делегације Вијећа удруженог рада сд

уписаних 2806 гласало је 2294, односно 82% бирача. Од 3020 уписаних за делегације самоуправних интересних заједница гласало је 2397 или 79,37 одсто бирача.

Од укупно уписаних 5340 бирача на изборима одржаним 19. марта гласало их је 4580 или 85,76, одсто. Тога дана у Друштвено-политичкој Скупштини општине Будва изабран је 21 делегат, и то: Павле Вујовић 2962 гласа, Милорад Ђапчевић — 2786, Владислав Јовановић 2435, Пеко Љијешевић — 3140, Крсто С. Марковић — 2635, Бошко Перазић — 2984, Илија Рађеновић — 2804, Андрија Ђаконовић — 2614, Тодор Зец — 2290, Паво Кљача — 2790, Васо М. Марковић — 2423, Јасна Митровић — 2454, Десанка И. Медитовић — 2662, Радмила Поповић — 2286, Иво Н. Приболовић — 2416, Илија Радуловић — 2561, Загорка Радуловић — 2443, Радомир Вукићевић — 2299, Миодраг Љијешевић — 2442, Станка Јушић — 2262, Драгољуб Вучинић — 2240 гласова.

Иначе, избори су у свим мјесним заједницама на подручју комуне протекли у ненаметљиво свечаној атмосфери. Већ у раним јутарњим часовима на биралишта је изашла већина радних људи и грађана, тако да је на многим биралиштима у првим поподневним часовима гласање било готово стопостотно завршено.

В. С.

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА СК У БУДВИ

Више пажње унапређењу пољопривреде

ЗАДАТAK СВИХ: ДАЉА СТАБИЛИЗАЦИЈА ТУРИСТИЧКЕ ПРИВРЕДЕ И ВЕЋА БРИГА ЗА РАЗВОЈ СЕЛА И МАЛЕ ПРИВРЕДЕ

Делегати Општинске конференције Савеза комуниста Будва разматрали су, на сједници од 20. марта ове године, извјештај о раду Савеза комуниста Црне Горе између два конгреса дали одјену, о активности предузетних и мјесних организација. Конференција је усвојила закључке о активностима и припремама за туристичку сезону и захтјев организације Савеза комуниста „Монтенегротуриста“ да се у Друштвеном договору о остваривању кадровске политике унесе став да се приликом предлагanja о кретању кадрова из привреде у друштвене службе и обратно, обавезно консултује и ова радна организација.

У материјалу за ову сједницу у уводном излагачу Светозара Радуловића било је ријечи и о резултатима које је организација Савеза комуниста Будве постигла у минулом периоду и поклањала развоју привреде и друштвених служби. Даља стабилизација туристичке привреде основна је обавеза свих друштвених снага у комуни. Организацијама удруженог рада потребно је и даље пружати сталну помоћ у борби за повећање дохотка. Активност Савеза комуниста, ССРН и Синдиката потребно је и даље усмјеравати на јачању квалитета услуга, а наглашено је да туристичком привређивању по себи мјесто припада мјесним заједницама, првенствено на уређењу мјesta, подизању нивоа услуга у домаћoj радиности, ширењу туристичke културе и друго.

Изградњом водовода и ка-

налације, као и других пратећих објеката туризама на сједници од 20. марта ове године, извјештај о раду Савеза комуниста Црне Горе између два конгреса дали одјену, о активности предузетних и мјесних организација. Конференција је усвојила закључке о активностима и припремама за туристичку сезону и захтјев организације Савеза комуниста „Монтенегротуриста“ да се у Друштвеном договору о остваривању кадровске политике унесе став да се приликом предлагanja о кретању кадрова из привреде у друштвене службе и обратно, обавезно консултује и ова радна организација.

У образовању и култури та које је потребно да се поклони више пажње. Нова школска зграда у Будви ускоро ће бити завршена. Ове године, први пут у историји овога града старог преко 2.000 година, школовање завршава прва генерација среđиошколаца. Ипак, у овој друштвеној области и даље постоје бројни проблеми. Финансирање се и даље обавља по „буџетској психологији“. Марксистичко образовање у настави још није доволјна заступљено, а развој образовне мреже тражи и одговарајућу кадровску базу. И поред рјешавања питања предшколског васпитања неодложно се намеће изградња нових објеката за забављање у Петровцу и Светом Стефану. Неопходно је још више ојачати културне институције у мјесту и другачије прилазити културном наслеђу. Бројни споменици културно-историјске прошлости су знатно запуштени, а још се није одговарјено начину финансирања заштите споменика и њихово укључивање у туристички промет.

Одавно се о селу није та које је одговорио разговарало као на овом скупу будванских комуниста и закључак је да се овим урбаним агломерацијама мора другачије прилазити. Стево Стјепчевић је подсећетио на апсурданост одлуке о забрани градње у селима и нагласио да би другачији третман сеоских насеља допринио да се смањи притисак на градњу поред морске обале. Пољопривреда, речено је на овом скупу, не само да је запостављена већ пореске мјере спречавају њен развој. Стјепчевић је нагласио да сличан третман у овој средини има и „мала привреда“. Још нијесу предложене мјере за њено унапређење.

Саво Станишић је говорио о раду основних организација Савеза комуниста и истакао да се на састанцима о свему говори више него о раду њених чланова. Мало се анализира рад друштвено-политичких организација и удружења грађана. Он је нагласио да питања и проблеми живота средине треба да постану главна тема рада основних организација Савеза комуниста. Нико Ђурашевић заложио се да се превaziје такав рад организација Савеза комуниста где се на састанцима само читају материјали, и запостављају се и заобилазе конкретни проблеми. У дискусији је узео учешћа Миливоје Кажанићевић који је говорио о неким слабостима у раду ООУР „Свети Стефан“.

Конференција је прихватила да се уrade закључци са овог скупа у којима ће посебно мјесто наћи село и „мала привреда“.

Д. Н.

ШТАФЕТА МЛАДОСТИ 18. АПРИЛА У БУДВИ

На Јабуци код Пљеваља, 14. априла у 12 часова, млади наше Републике примиће Штафetu од својих врњчака из Србије, а предаће је омладини Хрватске 19. априла у Груди.

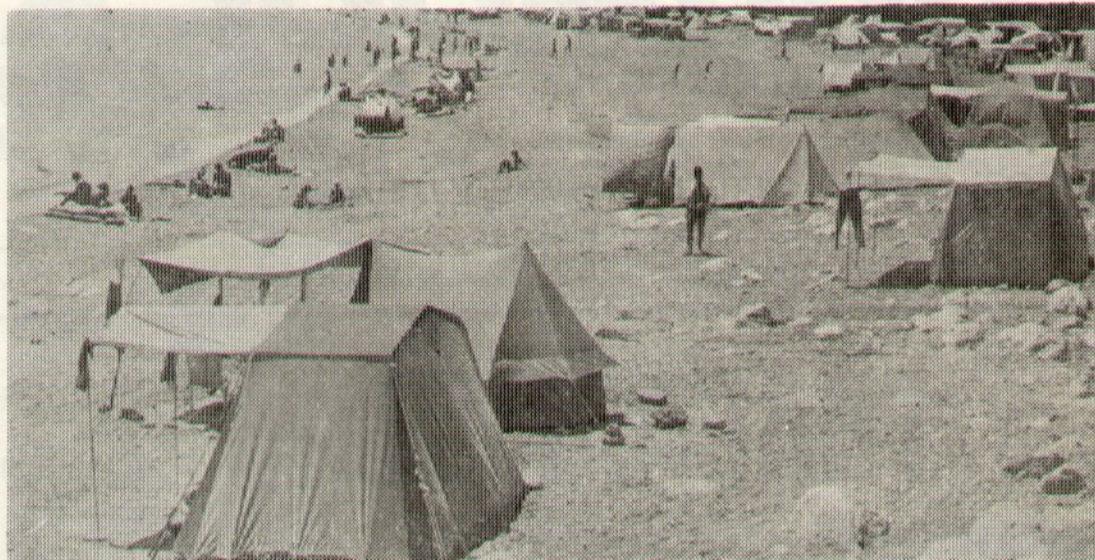
Резултати избора за делегације и делегате

Дана 15. марта ове године одржани су избори и изабране делегације за Вијеће удруженог рада и то: у делегацију Заједничке службе „Монтенегротуриста“, где је гласало 90% уписаних бирача, забрано је девет чланова, у делегацију ООУР „Авала“ (процент гласања 85%) једанаест чланова, у ООУР „Могрен“ (90%) девет чланова, у ООУР „Хотели Словенска плажа“ (75%) петнаест чланова, ООУР „Авала — Бечићи“ (79%) двадесет пет чланова, ООУР „Свети Стефан“ (75%) петнаест чланова, ООУР „Палац“ Петровац (86,8%) седамнаест чланова, ООУР „Петровац“ (79%) девет чланова, ООУР „Јадрантурист“ (74%) девет чланова, ООУР „Јадран“ Будва (90%) петнаест чланова, ООУР „Праха“ (88%) девет чланова, ОУР „ПТТ“ Будва (94%) девет чланова, ООУР „Јадрански сајам“ (92%) седам чланова, ООУР „Житокомбинат“ (94%) девет чланова, „13. мај и хотел „Београд“ (100%) тринаест чланова, Заједничка делегација одмаралишта (85%) једанаест чланова, Заједничка делегација Комунално-стамбеног предузећа (90%) двадесет девет чланова, „ГОЧ“ и „ХЕМПРО“ (98%) једанаест чланова, Заједничка делегација ООУР из области трговине и послужних дјелатности (62%) двадесет један члан, Заједничка делегација из области образовања и културе (97%) седамнаест чланова, Заједничка делегација из области здравства (93%) тринаест чланова, Заједничка делегација банака (98%) девет чланова, Заједничка делегација државних органа (89%) седамнаест чланова, Делегација занатлија (47%) седам чланова, Делегација пољопривредника — девет чланова. Сви радни људи колектива „Електротрибуције“ Будва и „Зетафилма“, без спровођења избора, чланови су делегације.

У склупштине самоуправних интересних заједница — област удруженог рада — изабрано је: у делегацију Заједничке службе „Монтенегротуриста“ и ООУР „Јадрантурист“, где је гласало 82% уписаных бирача, седамнаест чланова, у заједничку делегацију ООУР „Авала“ и ООУР „Могрен“ (88%) седамнаест чланова, ООУР „Хотели Словенска плажа“ (75%) седамнаест чланова, ООУР „Авала“ Бечићи и „Праха“ (79%) седамнаест чланова, ООУР „Свети Стефан“ (75%) деветнаест чланова, ООУР „Палас“ и ООУР „Петровац“ (85%) седамнаест чланова, ООУР „Јадран“ и ООУР „Електродистрибуција“ (92%) седамнаест чланова, ООУР „Јадрански сајам“, ООУР „Зетафилм“ и ООУР „ПТТ“ Будва (93%) седамнаест чланова, Комунално стамбено предузеће (90%) седамнаест чланова, Заједничка делегација одмаралишта (89%) седамнаест чланова, „Житокомбинат“ и дјелови ООУР-а двадесет један члан, Државни органи и банке (90%) деветнаест чланова, пољопривредници и занатлије (56%) седамнаест чланова, „ГОЧ“ и „Хемпро“ (98%) једанаест чланова, заједничка делегација из области културе и здравства (95%) деветнаест чланова.

У делегације мјесних заједница за скупштине самоуправних интресних заједница изабрано је у Мјесној заједници Будва I, у којој је гласало 75% уписаних бирача, двадесет један члан, у Мјесној заједници Будва II (92%) двадесет пет чланова, у Мјесној заједници Бечићи (97%) двадесет један члан, у Мјесној заједници Свети Стефан (93%) деведесет чланова, и у Мјесној заједници Петровац (88%) двадесет један члан.

двадесет један члан.
У делегације мјесних заједница за Вијеће мјесних заједница Скупштине општине Будва изабрано је у делегацију Мјесне заједнице Будва I, у којој је гласало 75% уписаних бирача, двадесет и девет чланова, у делегацију Мјесне заједнице Будва II (92%) петнаест чланова, у делегацију Мјесне заједнице Бечићи (97%) петнаест чланова, у делегацију Мјесне заједнице Свети Стефан (93%) петнаест чланова, и у делегацију Мјесне заједнице Петровача (88%) седамнаест чланова.

Авто камп „ЈАЗ“

ТУРИСТИЧКА ПРЕДВИЋАЊА

ОПТИМИСТИЧЕ НАДЕ

АКО СЕ ОСТВАРЕ САДАШЊЕ ПРОГНОЗЕ И ОЧЕКИВАЊА И ОВОГОДИШЊА ТУРИСТИЧКА ЖЕТВА БИЋЕ ИЗУЗЕТНО БОГАТА

Пошто смо анализирали сопствено понашање и пошто смо свели рачуне и сумирали постигнуте резултате, минулу туристичку сезону прогласили смо успешном и богатом.

ном и богатом.

То нам је, послије периода великих осцилација, крла за и стагнације, страховања и црних слутњи, поново вратило наде у туристичку будућност и поново вратило поколебану вјеру у туристички покрет, који ће се, према свим релевантним показатељима и убудуће развијати динамично и незадржично.

Ако будемо знали да пра-
вилно и студиозно проучимо
искуство и лекције из рани-
јих година, ако се благовре-
мено припремимо и прила-
годимо новим захтјевима и
укусима туриста, и ако уго-
ститељско-туристички после-
ници у нашој општини буду-
шили у корак са новим, вео-
ма суптилним захтјевима и
њудима туристичког тржи-
шта, сви су изгледи да ће
предстојећа туристичка же-
твата бити још успјешнија, мо-
жда и рекордна.

Такве наде и предвиђања подгријевају и потврђују многобројне околности, које битно и пресудно утичу на свеукупна туристичка крећења и остварење туристичког промета.

Савјетовање о туризму, које је одржано у Београду 23. новембра прошле године, у организацији Савезног комитета за туризам, аргументовано и убеђљиво је потврдило значај туристичке привреде за укупни привредни, друштвени и културни преобрађај земље, и истакло неодложну потребу побољшања услова привреде, јачања репродуктивних способности и стварања услова за одржавање конкурентности домаћег туристичког понуде на међународном туристичком тржишту. Тако са сигурношћу можемо очекивати да ћемо, већ у овој сезони, стартовати са низом нових системских олакшица које се односе на услове креирања, обрачуј: стимулације девизног прилива који се остварује на иностраном тржишту, порезе и разне до-

приносе. То ће се иtekако позитивно одразити на јачање положаја туризма у систему привреживања и обез-

биједити му дуго очекиванији равноправан третман као нешто девизног извозника, чиме ће се отклонити досадашње аномалије у спољно-трговинским и девизним прописима.

Стање букинга и досадашња уговорања за ову годину, јасно показују да је интерес агенција и гостију заљетовање на подручју Петровца и Будве у знатном порасту. На то, поред природних атрактивности и нешто

них атрактивности и некога богатије понуде, свакако зна чајно утиче и утврђена по- политика цијена, које се ни у овој години неће знатније мијењати. Искуства нас ујеравају да ће задржавање цијена на прошлогодишњем нивоу и ефикасно сузбијање притисака раста бити наша главна и можда највећа предност, а истовремено и веома ефикасан начин да се успјешно носимо у ривалству са развијенијим медите- ранским туристичким земљама. Наши главни конкуренци, који су задњих година забиљежили велики скок, повећали су цијене својих услуга од 10 до 30%, па због тога сигурно неће више бити атрактивни и интересантни као до сада.

Поред купска и органи- страних гостију.

И поред могућности извјесних изненађења и утицаја за сада непредвидљивих фактора, надајмо се да ће се оваква ведра туристичка очекивања заиста и остварити. Но, то нас ниуком случају не смije успавати. Самозадовољство би било веома опасно и могло би нам се драматично осветити, јер није до веома само маштати, надајући се и прогнозизирати, већ је неопходно да благовремено предузмемо све што је потребно да би овакви нови посталијава. Морамо извршити квалитетне припреме, стално богојатити и проширивати на- шу понуду, перманентно пра- лагођавајући њен садржај новим, хетерогенним захтеви- ма, све избиљивијима и „ра-

змаженијих" туриста.

Само нашом предузимљивошћу, односом и квалитетом услуга, уз сунце, море, чист ваздух и друге непоновљиве чаре којима је природа издашно даровала наше ривијеру, можемо дуже задржати госте поново и пратити.

Ова година је прекретница и изузетна шанса да наша туристичка привреда за корачи у боље сјутра и коначно крене стабилнијим ст

Хоћемо ли правилно искористити прилику, коју су нам пружили управо конкуренти затим нови економски односи у Европи, олакшићи и нови третман и начин организација туристичке привреде, највише не зависити од радних људи у угоститељско-туристичкој дјелатности? Али, не само од њих, већ и од свих других чији рад и понашање посредно или не посредно утичу на квалитет туристичких услуга и достизнути ниво туристичке културе.

Бране Крговић

Могрен чека!

ДОМАЋА РАДИНОСТ — ЗНАЧАЈНА КОМПОНЕНТА ТУРИСТИЧКЕ ПРИВРЕДЕ

Актуелна проблематика развоја туризма у нашој комуни — била је основна тема 14. сједнице Општинске конференције Савеза комуниста Будве, у оквиру које је домаћој радиности дато истакнуто место. Овај вид туристичке активности представља значајну компоненту наше туристичке привреде уопште, па није чудно што се тако упорно намеће нашим и разним другим склоповима на нивоу општине и мјесних заједница.

Достигнути ниво капацитета у домаћој радиности, остварени промет и приход друштвено-политичке заједнице, захтијевају од основних организација удруженог рада, од свих туристично-угоститељских посланика и сваког грађанина ове комуне, много активнији однос него што је то била до сада. Постоје се овај вид туристичке активности одвија у приватној иницијативи, неопходна је већа друштвена присутност на релацији домаћинство — гост, првенствено имајући у виду обавезе домаћинства да поштују утврђене регулативе у овој области.

За разлику од хотелијских, који у посљедњих неколико година стагнирају, смјештајни капацитети у домаћој радиности на подручју будванског ријечног раста. Према подацима које смо добили у Туристичком савезу општине смјештајни капацитети у домаћој радиности чине 93% укупних капацитета, односно већи су за 71% од оних у хотелима, а за два пута од капацитета у одмаралиштима. Из године у годину расте и број остварених ноћења, као и дужина коришћења лежаја у домаћој радиности. Тако, на пример, у 1977. години остварено је за 62%, више ноћења него у 1976. години, и то при повећању броја кревета за само 4%. Смјештајни капацитети у 1976. години су коришћени 25,74, а у 1977. 40,25 дана. Домаћинства у овом сектору туристичке привреде остварила су 20.350.000,00 динара а у 1977. 28.510.000,00 динара или за око 40% више. Интесантни су следећи подаци: од укупног прихода оствареног по овој основи ООУР-и за домаћу радиност, на име провизије, наплатили су 1.425.500,00 или 41.000,00 динара више него у 1976. години. Скупштина општине на име пореза (након одбивања амортизације и провизије) убрајала је 2.779.725,00 или 749.812,00 динара више него у 1976. години. На име до-приноса за изградњу Школског центра наплаћено је 787.585,00 или за 212.146,00 динара више него у претходној години.

Осим тога, од домаће радиности друштвено-политичка заједница је на име комуналних такса имала приход од 2.084.274,00 динара. При израчунавању овог износа број ноћења је ума-

њен за 20% на име једног ороја дјеце која су оила пријављена, а нијесу обавезана да плачују боравишну таксу. Укупан приход који је остварила друштвено-политичка заједница од домаће радиности износи 7.041.087,00 динара.

Користи од овог вида туризма има и трговина и сви други фактори који пружају услуге туристима у било ком облику. Сваки гост у мјесту боравка потроши дневно за исхрану и друге потребе најмање 100,00 динара, што значи да остало приједа од госта у домаћем смјештају оствари укупно око 42.670.000,00 динара, где разлика у цијени износи најмање десет милиона.

Од оствареног прихода у износу од 28.510.000,00 динара домаћинства су уплатила на име провизије 4.992.813,00, а примила нето 23.517.186,00 динара. Према евиденцији ООУР-а домаћа радиност, на подручју будванске општине лежајеве је издавало 1.345 домаћинстава. У сезони 1977. године свако домаћинство је остварило у просеку 17.484,00 динара, док је, према истим прорачунима, у 1976. години остварено 11.380,00 динара.

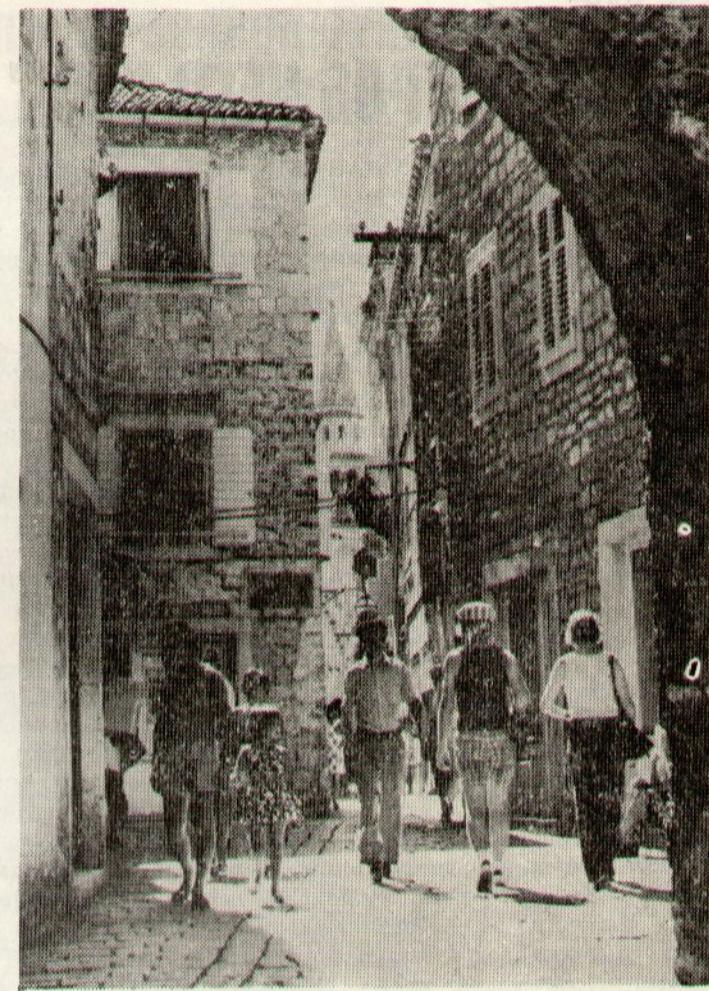
Ови подаци уједно говоре о значајном удјелу домаће радиности у туристичком промету општине, као и о томе како се овај вид дјелатности одражава на приходе друштвено-политичке заједнице и породичне буџете наших грађана, на њихов социјални и економски просперитет и друштвени на предак уопште.

ДОБАГ БИЛАНС АЛИ МЖЕ И БОЉИ

Тако позитиван биланс у 1977. години постигнут је захваљујући заједничкој ак-

цији: свих туристично-угоститељских фактора, како у овој грани туристичке привреде тако и у осталим. Позитивне ефekte су дале најчешће акције „Година квалитета“ и Караван „Монтенегротуриста“. Очигледно је да постоје објективне могућности да се смјештајни капацитети ефикасније користе и више од 40 дана у години, а самим тим и остварију далеко већи туристички промет и укупни приход. Међутим, нијесу се искористиле све могућности изван угости тельских објеката, посебно када је упитању уређење средине, што је од великог значаја за укупан квалитет понуде. Из остварених прихода од ове дјелатности мора се убудуће издавати дио средстава за тачно одређеном назијем: за пропагандно-информативну дјелатност, интензивнију изградњу инфраструктуре и уређење среза дине (нарочито плажа), као и за разноврснији и квалитетнији садржај културно-забавног живота. Неприхvatljivo је да убудуће средстава од боравишне таксе не буду у цијелини усмјерена на решавање проблема туризма. До сада су она могла бити коришћена за било коју намјену утврђену у буџету, чак и за градњу становова, куповину аутомобила, исплаћу личних доходака...

У интересу заштите госта треба појачати друштвени утицај и контролу у области домаће радиности. У првом реду треба извршити категоризацију соба, што ће обезбиједити евиденцију органима управе и ООУР-а за домаћу радиност. Постоји ово доста обиман посао, у ову акцију треба да се укључе и туристичке друштвене организације, мјесне заједнице и органи управе. Треба утвр

дити цијене лежаја по категоријама и обезбиједити њихово строго поштовање од стране домаћинстава. Неопходно је, takođe, обезбиједити непосреднији контакт између основних организација удруженог рада за домаћу радиност и издавача лежаја и то преко туристичких друштава и мјесних заједница. На овај начин би била обезбиједена конструктивнија сарадња и допринојело би се подизању квалитета понуде и услуга, приснијем односу према госту и сл. Мора се обезбиједити квалитетан ка-дар па рецепцијама који ће предсрећтавати примићи госта и пружити му потпуну информацију. Веома је важно да се организује ефикасна инспекцијска служба, јер се још увијек дешава да се наплаћују већи цијене од предвиђених, не пријављују се гости, избегава се плаћање обавеза по основу поузданог броја боравишне таксе.

На овом подручју акција се може успјешно водити са ма у склопу цјелокупне активности на широком простору туризма, па у њу, по-ред Савеза комуниста и органа власти, треба укључити и ССРН и друге друштвено-политичке и друштвене организације, а нарочито тури-

стичке. До сада су проблеми туризма, посебно домаће радиности, више расправљани у форумима, што је акцију у бази умртвљавало. Затим, решавају се значајна питања уз улагање великих инвестиционих средстава и то је позитивно. Али остаје до ста „крупних ситница“ које би уз мало средстава могле да се решавају у мјесним заједницама.

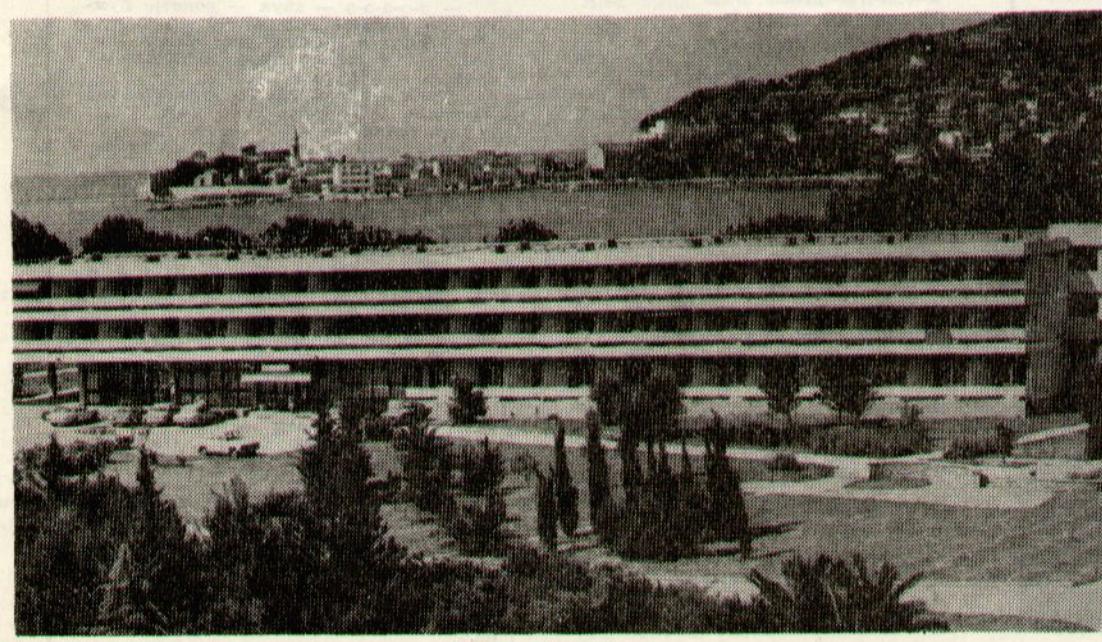
Поред 10.600 лежаја у домаћој радиности ми располажемо са приближно још толико у пет ауто-кампова. Ресторански простор за ову категорију туриста не може задовољити ни 3% по-

треба да би се, макар донекле, пружила квалитетна услуга. То значи да нијесу усклађене могућности пријема туриста и задовољење њихових потреба у исхрани. Иако је у овом погледу постигнут извјестан напредак, нарочито од стране ООУР-а „Авала“ у Будви, ови објекти су концентрисани на ужем подручју — простору Старог града, па нијесу погодни за услуживање гостију у току дана, јер су лоцирани далеко од центра њиховог масовног присуства, као што је Словенска и Бечичка плажа.

Основне организације удруженог рада за домаћу радиност уз помоћ „Монтенегротуриста“, треба да се појави о изградњи капацитета који би, на најпогоднији начин и уз наповољније уговоре, омогућили пружање квалитетне исхране. Ово је један од битних проблема гостију смјештених у домаћој радиности, и оних у камповима. Ови проблеми углавном онемогућавају већу посјету и дужи боравак у најлојим срединама.

У интересу бољег коришћења ресторанских капацитета, који сваке године расту, треба одржавати и даље прихватљиве цијене за ове госте, а борбу за доходак водити путем повећања промета кроз исхрану и друге услуге. Постоји стално интересовање организација удруженог рада из унутрашњости да им се омогући да у појединим мјестима организују исхрану за своје раднике, што треба свакако прихватати, јер је то за сада једини начин да се превазиђе проблем недостатка ресторанског простора. Наравно, све то треба да иде преко ООУР-а за домаћу радиност и уз испуњење одређених хигијенско-санитарних и других услова, о чему би се старали инспекцијски органи.

В. Станишић

Хотел „Славија“

УЗ 27. МАРТ

„БОЉЕ ГРОБ НЕГО РОБ!“

ЗА СТАРИЈЕ ЈЕ ТАЈ ДАН, 27. март 1941. године, још увијек веома близак, за млађе је далек, а за све је датум у историји. Тога дана су се улице наших градова претвориле у снажну и нездарживу бујицу отпора, самосвијести и достојанства једног народа који никада није хтио, нити могао, да прихвати укључивање у Хитлеров „нови поредак“.

Када му је саопштено да је потписан протокол о приступању Југославије Тројном пакту? Хитлер је ликовао и, како је забиљежио гроф Ђано, истакао своје увјерење „...да је приступање Југославије Тројном пакту од највеће важности с обзиром на будуће њемачке војне операције у Грчкој...“

Хитлер је, међутим, доживљавао једну од својих крупних обмана, вјерујући да ће запечаћени папир једног протокола осигурати бок његове армије. Јер, на прве вијести Радио-Београда о потписивању бечког протокола, југословенска полиција је још истог дана, 25. марта поподне, забринуто јављала о првим демонстрацијама против Тројног пакта. Дан касније демонстрације су се шириле и понављале: узвареле су улице Београда, Сарајева, Титограда, Цетиња, Будве, улице градова Хрватске, Словеније, Србије, Македоније, Црне Горе, Босне и Херцеговине.

Експлозија антифашистичког расположења и патриотског држања није била случајна. Организована политичка акција комуниста, којом је друг Тито упорно скретао пажњу на опасност од рата, многоbrojni протести и демонстрације које су иницирали комунисти широм земље, опште незадовољство народа политичком буржоазије — били су основа одобравања којим је народ у свим крајевима земље поздравио пад владе Цветковић — Мачек, потписника документа о приступању Југославије Тројном пакту.

Тон расположења народа давале су пароле: „Доље срамни издајници!“, „Боље рат него пакт!“ и „Боље гроб него роб!“.

„Пуч прозападно оријентисане фракције буржоазије и војних врхова“ — каже се о 27. марта у Програму СКЈ — „против приступања Југославије хитлеровском блоку превазиђен је расположењем и кретањем напредних маса, јер растући револуционарни демократски притисак, који се остваривао под руководством Комунистичке партије Југославије, није допустио да тај пуч остане у границама у којима су покушавали да га задрже његови носиоци. Комунистичка партија успјела је да га даље развије у правцу дубљег револуционарног покрета“.

Многе чињенице показују да је масовни иступ народа 27. марта 1941. показао јединственост комуниста који су свуда — како се видјело — наступали организовано сложно и с јасним политичким програмом.

Већ 30. марта Централни комитет КПЈ поручио је у свом прогласу народима Југославије: „Ми комунисти сматрамо да је у интересу јединства и слоге свих народа Југославије, у интересу одбрамбене снаге и независности свих народа Југославије, да садашња влада одмах испуни захтјеве за које се огромна већина народа годинама бори“.

Хитлер је 27. марта увече сазвао своје најближе сараднике и ставио им до знања своју одлуку „да се Југославија и војнички и као држава уништи“. Он је прелазио преко свих међународних правних одредби. Главно је било — постићи одређени циљ: „уништити Југославију.“

Али овај догађај показао је да се и у условима оштете деморализације и пометње у Европи може пружити отпор Хитлеру; догађај је допринио да се за неколико недеља одложи већ припремљени напад на Совјетски Савез, а изнад свега он је са свим видљиво показао ко ће у даљим судбоносним данима једино моći да стоји на челу народа. Оно што се тога дана показало само као клица новог, тек ће се неколико мјесеци касније, у јулу 1941. године, распламсати у велику ватру народне револуције.

Фотографија за историју: Београђани поручују Хитлеру: НЕ!

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА *

ПРЕД СУСРЕТЕ БРАТСТВА НА ТЕ

У организацији Међурепубличке културно-просветне заједнице из Дубровника, наша Самоуправа: интереси, заједнице за културу и науку, 12. марта у сали „Зета Филм“ одржани су Први међурепублички књижевни сусрет младих стваралаца. Будва је била град — доманин и своју обавезу је добро обавила.

Радове је читало 36 ученика основних и средњих школа из сусједних општина Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе.

Међу награђеним је запазио и који је заслужује одлучно да похвата. Међу њима сме ученика из Марковаца и

у категорији прве награде школу Марковаца из „Младости на свим улицама“, док је Карамахмедовићу првом месту „И сјена“ на награду Миљана Ђорђевића за пјесму „Т

Међу награђеним је запазио и који је заслужује одлучно да похвата. Међу њима сме ученика из Марковаца и

Сви ученици године дипломе.

У свечаној а

шаво казивану

радова и лиро

повремено јавља

распјеваних „

сјетно и лако,

прошире су тр

Једина сјен

дика била је од

главни и најод

били су учени

лако могли пр

мо да је инфор

бро организова

ко 50 позивника

Знамо да за

не нијесу зад

њихови власни

ш друштво.

Банда које ниј

је не може б

подсећимо се

тине која још

— З-з-з- з- дра

шта је бумбар,

Средит ћемо он

— З-з-з- зу

Гра гра гра

не да помогну б

Ломе се копа

све мање.

Заједнички

испод крила сва

цаја стајају се

од кога паника

да су они збу

гле сто бумбар

мејара, па бу

бара...

Птичији редо

непробојни.

Високо

све друге глас

пјесма. Нека с

птице, за слобо

крену их напр

Мој завичај

Завичају мој,
ти си овај камен сив
приземљуше што топлином зраче,
ова брда к'о заносна бајка,
свјеже ноћи, бисерне зоре.
Ако те тлаче
снајсан си див.

Ако те воле
њежан си к'о мајка,

који не знате,
да знаете.

Ти си Његош,
Ловћен,

музеји, галерије, посланства
красна.

Много тога си још.

Историја си, а не трен,
историја,
кравава;
частна.

Ти си Орлов крш, Шпадијерски
врх,

Виново Брдо, Бајиће, Богданов и
Доњи крај и Груда,

не бих дао твоје чојство тврдо
са свих 7 светских чуда.

А два парка са разбукталим
крошњама
што на повјетарцу се клате,
и Ђипур поред друма,
љепши су и од Јелисаветских шума
ви што не знаете,
да знаете!

Завичају мој,
за тебе календари не важе,
овамо зиме и пола године трају,
почињу негде у новембру,
зavrшавају у мају.

Због тих твојих ћуди,
донасеш нам смијег усред априла,
намјерник се томе чуди,
а и ми смо тада на тебе љути
иако си нам мила.

Твој качамак и каша,
и остала јела стара,
слаја су милион пута
од тамо неког кавијара.

Завичају мој,

ти си мириш липа

опојни, сањиви.

Киша што сипа,

по улици, по њиви,

и по Доњем Пољу.

Дочекујеш свога

хљебом и солуј.

Када одлазе из окриља твога,
пратиш их к'о сјена,
сваког минута, трена.
И они мисле на тебе,

године,

дане,

сате,

чежњиво жељећи

да ти се опет врате.

Завичају мој,

пламена грудо моја,

ти си град хероја

гробница 48 хероја,

ја сам изданак твој,

а ти љубав наша и моја.

Никана више дозволити нећемо

да њедра твога пате

ви који не знаете,

да знаете.

Срђан ПЕРАЗИЋ — Цетиње

ма“ одржани су Први међурепублички књижевни сусрет младих стваралаца. Будва је била град — доманин и своју обавезу је добро обавила.

Радове је читало 36 ученика основних и средњих школа из сусједних општина Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе.

Међу награђеним је запазио и који је заслужује одлучно да похвата. Међу њима сме ученика из Марковаца и

Сви ученици године дипломе.

У свечаној а

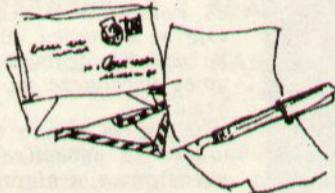
шаво казивану

радова и лиро

повремено јавља

распјеваних „

ПИСМА УРЕДНИШТВУ

ГОЈКО ДАВИДОВИЋ КОМАНДАНТ БАТАЉОНА „ТИТО“

„Приморске новине“ у броју 120, од 25. II 1978., објавиле су текст друга Стева Стјепчевића, у коме износи сјећања на мога брата, Гојка Давидовића, бораца народноослободилачког рата и италијанског покрета отпора.

Осјећам дубоку људску обавезу да поводом тога попло захвалим и другу Стјепчевићу и „Приморским новинама“ на евоцирању успомена о Гојку, његовој борби и његовој трагедији. Утежа нам је сазнање да још увијек има људи који га нису заборавили.

Износећи податке из Гојкове биографије, друг Стјепчевић је, због недовољне обавијештености, навео неке нетачне податке, који нијуком случају не умањују Гојкову улогу и значај у италијанском покрету отпора, нити кваре општи утисак написа као цјелице, али да је Гојко жив и сам би, у интересу историјске истине, инсистирао на исправци тих ненамјерних омаши, па нека ми, стога, буде дозвољено да то учним ја.

Гојко је у одсуству од Војног трибунала био осуђен на доживотну робију, као учесник устанка од 13. јула. Након пада у руке окупатора, одмах је упућен на издржавање казне у град Сполето, у коме се налазио стари средњевјековни казamat, специјално најмијењен дугогодишњим робијашима. Било је то у љето 1942. Међу Југословенима у том затвору, он је био једини осуђеник на вјечиту робију.

Из затвора Гојко и остали нису побјегли, већ су се оружаним побуном спасли и избили. Управа затвора, одана фашизму, намјеравала је да, након италијанске капитулације, затворенике преда Њемцима, па је појачала страже. Сазнавши за то, Гојко и остали Југословени су, визијом слободе, придобили неке криминале-слободњаке и пар стражара, антифашисти те су их ови пустили из ћелија. Муњевитим препадом су југословенски затвореници разоружали стражаре, освојили складиште оружја, отворили затворске капије и, предвођени Гојком и Тозом, за длану упакли њемачком моторизованом одреду, кога је управа затвора била позвала у помоћ. Према томе, у овом случају није ријеч о обичном бјектву, већ о организованом оружаном борби, у којој су неки и погинули.

Августа или септембра 1944. Гојко је упућен у совјетску војну ваздухопловну школу, у град Енгелс, коју је у предвиђеном року успјешно завршио и добио диплому пилота за јуришини бомбардер „Петљаков“. Затим, није се вратио у Југославију септембра 1945., како је наведено у објављеном напису већ у јесен 1947.

Дошао је без икаквог чина, јер су Руси оставили ћашим војним властима да југословенским свршеним питомцима те школе додијеле чинове. Тако је Гојко почeo опет све изнова.

Веома је значајно, а у напису тога нема и није га могло ни бити, да је он, након повратка, у повјерљивим разговорима самном, оштуромно и тачно уочавао идеје, социјалне и етичке девијације стаљинизма и да је до тих сазнања дошао током боравка у Русији. Стога је Гојко, у својој идеолошко-политичкој оријентацији, давио прије појаве резолуције „Информбира“ интимно заузето антистаљинистичку позицију.

Даље, по повратку није био распоређен на дужност наставника пилотске школе, већ је одмах упућен у борбену јединицу, чија је база била у Сомбору. У војничкој хијерархији је релативно нормално напредовао и смрт га је снашла, не као командира школске, већ борбене ескадриле „Петљакова“.

Најзад, Гојко није погинуо у Мостару, него у Задру. Као командиру ескадриле дужност му је била да провјерава летачке способности подређених пилота. При једној таквој провјери, на авиону ПО-2, њему и његовом потчињеном официјеру-пилоту, отказао је мотор у полиглетању. И, као што написа друг Стјепчевић, Гојко је, не мислећи на живот, као савјесни руководилац, покушао немогуће да сачува и авион. Но, смрт је била неумољива.

Др МАРКО ДАВИДОВИЋ
проф. универзитета, Београд

ГОСТ РЕДАКЦИЈЕ

Академик Лука Томановић

На овогодишњем VI херцегновском зимском ликовном Салону срећли смо члана црногорске Академије наука и умјетности, академског вајара Луку Томановића, који је узгреб да кажемо добио и прву награду овог Салона за скулптуру „Бик“, рађену у дрвету. Заједници смо цијељеног умјетника за разговор и прије него почнемо са питањима упознаћемо читаоце „Приморских новина“ укратко са његовом биографијом. Рођен је у Лепетанима 1909. године. Учитељску школу је завршио на Цетињу, а затим, Академији примјењених умјетности у Београду — Одсјек вајарства. Путовао је у многе земље да би упознао њихову умјетност (Италија, Француска, СССР и Холандија). Од 1951. до 1964. године је руководилац Школе за умјетничке занате у Херцег-Новом, где и данас живи и ствара. Носилац је партизанске Споменице од 1941. године. За свој умјетнички и друштвено-политички рад је више пута одликовао.

Академик Томановић је аутор више споменика подигнутих у част погинулих током НОВ-а. Истичу се они у Котору, Херцег-Новом, Конављима, Кривошијама, Пиви, као и још на десетине спомен-биста широм наше земље. Почетком седамдесетих година организује своје прве самосталне изложбе.

На овогодишњем херцегновском Салону његове скулптуре се одликују изванредно чистим линијама, беспрекорном формом и суптилним су облицима. Његови дубоки рељефи показују сигурност и осјећај за оригинално стваралаштво вајара, који своју распострјеност медитерanskог умјетника изражава у стилизованим облицима животиња и људи, а при томе даје „дуншу“ фигурама, односно скулптурама што их ваја.

Наше прво питање се односило на његов посљедњи успех, шта за нас значи награда на овогодишњем Ликовном салону у Херцег-Новом.

— Награде ме никада нијесу нарочито узбуђивале, а никада их и не очекујем. Ипак, ова награда ми је посебно драга, јер ми се чини да сам у ово своје дјело које носи назив „Бик“ унию до ста стваралачког, сву моју душу, па ми се након много година десило оно што сваки умјетник највише прижељкује, захваталио ме узбуђење и дивљење пред оним што сам створио. Жири овогодишњег Салона то је уочио и тако потврдио моју претпоставку.

Вајарство тражи познавање заната, а занат се савлађује једино велиkim трудом. Вајар мора много више да ради него сликар на неком свом дјелу, јер занатска страна посла, тј. рад на обради материјала одузима много времена. Дуг је процес од модела, било у гипсусу или глини, до завршетка рада у жељеном материјалу. Вајар мора да црта, моделира, а уколико се осјети способним да ради директно у материјалу тешко да мо-

Лука Томановић: „ИГРА“

— Виђамо вас и на изложбама у будванским галеријама. Како оцјењујете будванску ликовну активност?

— Од прије неколико година Будва има двије галерије у којима се постављају како групне тако и занимљиве самосталне изложбе до маћих и страних ликовних стваралаца. Импонује ћада ту видимо Милосављевића, Никола Гвозденовића, Филија, академика Недељка Гвозденовића и доста других, који чине богатији ликовни живот наше Републике. Замјерам организаторима што заборављају да у Будви није ни било њихових изложби.

— Да вас још питамо шта је теке радити скулптуру и ли споменик?

— Уживам када радим мајсторске и студије, уз њих увијек осјећам како се рађа дјело, како се обликује, материјал. Моје скулптуре угледавам са средње величине од 60 до 70 сантиметара, волим чистоћу и префињеност, али и величина зна да ме опчина. Када израдим неки споменик, он својом величином, волуменом прелази у монументалност и не бих могао рећи, тек тако, шта више волим да ли споменик или скулптуру. Све што радим, радим са задовољством.

— На крају нам реците ко су били и остали ваши узори у умјетности прије све га мислимо на вајаре?

— Моји узори на плану вајарства у младим годинама били су рани класици Грчке и Рима и Иван Мештровић, на коме почива и заједница се југословенска модерна скулптура. Касније су ми се допадали Донатело, Микеланђело, а затим сам се одушевио Роденом и Бурделом, анималистима Помпоном и Хернадезом. Најзад, још да додам да ми се од савремених вајара свија много велики енглески скулптор Хенри Мур.

— Разговор водио:
Станко Паповић

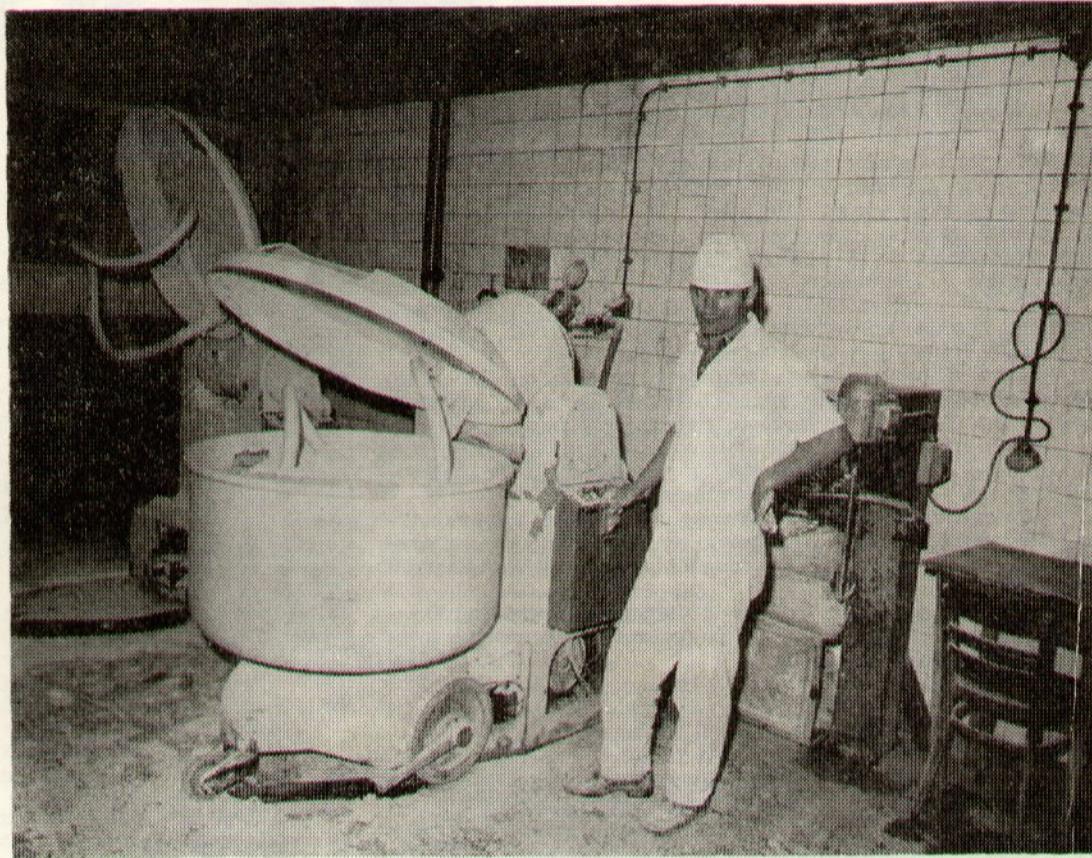
ИНДУСТРИЈСКА ПЕКАРА „БАЧКА ТОПОЛА“

УСПЈЕШНО ПОСЛОВАЊЕ

Колектив Индустриске пекаре „Бачка Топола“ у Будви, који снабдијева хљебом и пецивом Црногорско приморје од Дебелог бријега до Улциња, као и Титоград, успјешно је завршио пословну 1977. годину. Овај наш највећи производњач хљеба након деветомјесечног обрачуна издвојио је у фондове 1.500.000,00 динара. Обезбиђењена су средстава за набавку додатне опреме за проширење капацитета и асортиманца производа. У прошлој години, до 30. децембра, произведено је 6.540.000 килограма хљеба и пецива, што је било довољно под нормалним условима рада. Међутим, најмањи кварт на постројењима онемогућава је задовољење тржишта. Да би се то убудуће избегло колектив је одлучио да набавком додатне опреме омогући производњу нових 14.000 килограма хљеба и пецива. Побољшање се, такође, асортиман и паковање производа, повећати возни парк и изградити сопствене бензинске станице како би се у сезони растеретила бензинска пумпа у мјесту. За ове сврхе предвиђено је 3.000.000,00 динара.

— Управа наше радне организације била је спремна да уради и више за решавање стамбених проблема радника — рекао нам је Боро Колиновић технички директор Пекаре. Помогли би изградњу станова за раднике и материјално (обезбиђење

— Управа наше радне организације била је спремна да уради и више за решавање стамбених проблема ра-

Један од погона

У ООУР „ХЕМПРО“ — БУЉАРИЦА

ПРИПРЕМА ЗА НОВУ ПРОИЗВОДЊУ

ООУР београдског „Хемпра“ у Буљарици код Петровца на мору, малени колектив који запошљава свега тридесет радника жели да постане већи, да модернизира своје погоне и прошири програм производње, али у томе не успјева. Напори радних људи овог колективе, чини се, остају усамљени — изостала је помоћ шире заједнице.

— Тренутно покушавамо да решимо два чворна проблема рекао нам је Вукашин Марашић, директор ООУР; није решено питање локације, нити је разрађен и усвојен нови програм производње. Већ дуже вријеме покушавамо да решимо та два питања, а још нема резултата. Земљиште на којем се налазе наши погони пуне дводесет година не припада нама, па зато не можемо да извршимо реконструкцију погона и уведемо нови програм производње. Спорили смо се са власницима земљишта пред судом, али у међувремену се умјешала општина Будва и резултати првих пресуда су у њену корист. Ипак ми ћемо наставити спор у жељи да нам припадне простор на којем толико дugo радимо.

По ријечима Марашића, тек када се реши питање локације мочиће да се разреди и план нове производње. До тада радиће се на стари начин и производња ће бити оријентисана на два основна производа: средства за заштиту биља и препарата за бистрење пића, који се добијају на бази руде бентонита, а има је у залеђу овог подручја и експлоатише се већ више десетица.

Погон „Хемпра“ у Буљарици, иначе, произведе годишње око 750 тона средстава за заштиту биља и све се то извезе углавном у Совјет-

ски Савез. Сировине за добијање ових средстава су увозне. Препарата за бистрење пића произведе се око 150 до 200 тона годишње.

— Наша садашња производња је сезонског карактера и ми управо због тога желим да уведемо нове производе како би континуирано радили током цијеле године — истиче Вукашин Марашић. Овако, пола године радимо, а пола живимо од онога што смо зарадили. У напорима да постамо јачи и већи колектив не го што јесмо, да наша акумулација буде већа и да радни човек боље живи. Ипак надамо се да ћемо успјети у нашим настојањима, привредна комора Црне Горе наговијестила је да нам жели по моћи, а очекујемо да нам и други пруже руку, како би нашли своје место у хемијској индустрији Црне Горе.

С. Трговић

РЕКОНСТРУКЦИЈА ПТТ МРЕЖЕ У БУДВИ

Сигурније „хало“

Домаћи и страни туристи који се током овог лета буду одмарали у Будви, неће је проклињати због лоших веза са свијетом. У метрополи црногорског туризма завршена је изградња нове поштанске зграде која ће омогућити знатно боље ПТТ услуге, него што је то до сада био случај. Једноставно, пошта више неће као до сада бити „уско грло“.

— Грађевински радови на новој пошти, која ће бити једна од најмодернијих у Црној Гори су завршени и у току је монтирање опреме — рекао нам је Јован Пајовић, директор ООУР ПТТ у Будви. — Нова аутоматска централа имаће 3000 бројева (до сада је било 500) и омогућиће готово свим грађанима да уведу телефон у своје куће и станове. Ми већ примамо пријаве за телефоне и цију посао треба да буде окончан до краја јула.

Нова пошта ће имати модерне шалтер сале, кабине за телефон, и друге неопходне просторије тако да ће бити задовољене потребе раста и развоја Будве за сљедеће три десетица. Како су нас обавијестили у ООУР ПТТ у Будви стаја зграда поште ће бити продата како би се добио новац ко-

ји је потребан за довршење новог објекта, док ће стара аутоматска централа са 500 бројева бити уступљена пошти у Петровцу на мору чиме ће се омогућити да многи становници овог места добију телефоне на које већ дуже чекају.

— Учинили смо напоре да се побољша, односно повећа радио вријеме у сезони како би, било што мање примједбене од стране туриста — каже Јован Пајовић. Према нашем предлогу који смо упутили Скупштини општине на усвајање, поштанске службе радије ион-стоп преко цијelog дана, што до сада није био случај. У току сезоне на будванском ривијери борави и до 60.000 туриста, па је неопходно да поштанске службе раде преко цијelog дана.

из ПОГОНА „ГОЧА“ У БУЉАРИЦИ

Кисеоник и ацетилен за цијелу републику

Погон краљевачког „Гоча“ у Буљарици, једина фабрика у будванској општини постиже веома добре пословне резултате. Кисеоник и ацетилен, који се овде производе, веома добро пролазе на црногорском тржишту где се употребљавају у техничком заваривању.

— Наши погони су модерно опремљен и у њему се годишње производе 550 тона кисеоника и 130 тона ацетиlena, каже Војо Медиговић, директор погона у Буљарици. Толика производња за сада подмирује потребе црногорског тржишта, а производни погони су тако урађени да се уз мале инвестиције производња може дуплирати, када се за то укаже потреба.

Погон у Буљарици снабдијева техничким гасовима цијело подручје Црне Горе. Сопственим возилима гасови се превозе до купаца и тако се годишње оствари приход од око девет милиона динара.

— Ускоро ће наш погон бити организован као ООУР, јер за то постоје сви услови, каже Медиговић. Већ је одржан референдум на ту тему у фабрици у Краљеви-

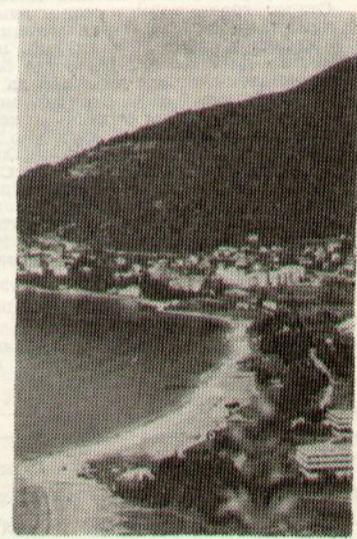
ничким становима у Будви још увијек су само празне жеље.

В. Станишић

ву и у току су остали припремни радови тако да треба очекивати да ћемо у најближем вријеме самостално пословати.

Запослени у погону у Буљарици раде у три смјена. Просјечан лични доходак износи 4.500 динара, значајна средства издвајају се у фондове, а велика пажња посвећује се стандарду запослених.

С. Г.

КАРАТЕ КЛУБ „ПЕТРОВАЦ“

ОДРЖАНО ПРВЕНСТВО

Навршавајући годину дана од формирања клуба, по први пут је 12. марта 1978. године одржано појединачно првенство карата клуба „Петровац“ у катама (борбе са зашиљеним противницима) и то по категоријама.

Наступило је 38 такмичара разврстаних у три категорије.

У категорији млађих пионира до 12 година редослед такмичара је био следећи: Први — Грговић Стево, други — Јовановић Ненад и трећи Зеновић Драган.

У следећој категорији старијих пионира од (12 — 15) година најбољи су били: Медин Војислав — први, други — Драшковић Лазар и трећи — Драшковић Андрија.

И на крају у категорији јуниора најуспјешнији су били: први — Перовић Мирослав, други — Капетановић Бобан и трећи — Милутиновић Синиша.

На завршетку овог такмичења предсједник карата клуба „Петровац“ Медин Вељко уручио је првопласираним такмичарима пехаре, док су другопласирани и трећепласирани добили книге.

Такмичење је одржано у великој сали хотела „Олива“, којему су присуствовали родитељи такмичара, као и већи број грађана Петровца.

К. АРМЕНКО

Управни одбор карате клуба

Поново сачувати стари град

Иако је сезона, која по многим наговештajima обећава добар приход туристичкој привреди, на прату, то се по много чему не види, а нарочито не по изгледу Старог града, који из дана у дан опомиње да треба нешто радити.

Можемо, без устезања, рећи да стари град нико не одржава. На многим састанцима било је о томе ријечи, а говори се о њему као о споменику културе и даље. Како и на који начин придије интензивној близи споменицима културе, односно одговарајући један десетак финансирања основних проблема? Од предлога се даље није отишло. И на страницама „Приморских новина“ писано је више пута да ће зидине Старог града поћи у море, али се, као што видимо, на то нико није окрео. Ових кишних дана житељка Старог града Мирјана Каилинић Балапушчић позвала је у помоћ Културни центар да помогне, јер је у близини њене куће дошло до обрушавања мањег дијела зида, који се налази уз море.

Екипа, ако је то тако можемо назвати, из Културног центра одмах је отишла да констатује стање. Море не мирује и готово свакодневно један десетак камења из зида одвлачи. Зато би било пожељно да се већ једном поведе акција, али права акција да се сачувају зидине Старог града, као и други дјелови овог јединственог средњовјековног урбаниог архитектонског комплекса. Поред источног дијела који се почeo обрушавати и коме је потребна хитна интервенција, превентивне мјере су неопходне и зиду на југу Старог града, који је још видије подложан, и представља потенцијалну опасност од рушења.

Стручњаци су истичали потребу издавања средства за заштиту Старог града, који, свакако, заслужује више пажње као атрактиван чинилац туристичке привреде на овом подручју, па је зато нужно обезбиједити стални фонд за очување Старог града Будве и њених споменика у свим њеним мјесним заједницама.

С. П.

Резултати недјељних такмичења

Наши представници у Црногорској лиги „Могрен“ и „Петровац“ стартовали су добра. У првом колу Петровчани су претрпјели у Сплјуку пораз од истоимене екипе са 2:0, што је представљало изненађење обзиром да је овај тим првојетос конкурише за највиши пласман у овој лиги. Међутим, већ следеће недеље фудбалиери тренера Гардашевића поправили су утисак: као домаћини убедљиво су савладали тим „Дечића“ са 2:0. И на другом гостовању овог пролећа, Петровчани су били добри: против „Текстилаца“ у Бијелом Пољу играли су нерешено 0:0, што представља успех. Ако би посматрали у цјелини старт Петровчана могли би рећи да екипа још увијек није показала праву игру, да је ово био период прилагођавања појединачна у новој формацији и да тим тек треба да уђе у праву форму. Тада ће доћи и бољи резултати.

Будвани су такође стартовали у промјенљивој форми. Први „излет“ у Тузлу био

САВЈЕТ ЈЕКАРА ПРОМУКЛОСТ

Три врсте оболења најчешће доводе до промуклости: запалења, тумори и професионална оштећења гласа. Ако неко одједанпут јако промукне, сигурно је да се ради о акутном запалењу гласних жица, односно гркљана, које је проузроковано бактеријском или вируском инфекцијом. Такође, до нагле промуклости односно клиничке слике акутног запалења може доћи и услед сувишног напрезања гласа.

У таквим случајевима потребно је узимати антибиотике и витамине, а препоручује се и кујање како би се гласнице одмориле. Од витаминске терапије најбоље је узимати Пантенол и витамин С. Препоручује се још узимање дosta чаја и сока од лимуна. Погрешно је пити и јести сувише вруће, а најбоље је све узимати у млаком стању, само да је топло. Помаже још и испирање грла камилијом или неким другим лијеком, а најбољи је у таквим случајевима Хексорал.

Када је у питању запалење, овако лијечење треба да траје најмање 7—10 дана, јер уколико лечење није до краја спроведено промуклост се може поново јавити. Онда се обично повећава забринутост пацијента и он мисли на најгоре, само због непотпунијег лијечења.

Промуклост која је наступила постепено и која се све више развија и јача, односно уопште не пролази, скоро је сигуран знак да се ради о некој врсти тумора или израштаја на гласним жицама и околним ткивима у гласу. Ови тумори могу бити малигни (злоћудни) или бенигни (доброћудни) а потребно је то штотрије утврдити и зато се треба на вријеме јавити специјалистима за грло, нос и ухо.

Међутим ако су у питању особе које се у својој професији служе говором, односно које у раду напрежују глас и које су принуђене да тако често одступају од свог природног гласа онда је то професионална оштећеност гласа.

Њихова промуклост је директно повезана с њиховим начином живота и обављања послова. Професионалним оштећењем гласа баве се лекари специјалисти звани фонијатри, а у нашој земљи постоји неколико таквих центара.

Потребно је да се стално настоји правилно употребљавати глас и треба избегавати претjerana замарања.

Др Војислав ФРАНИЧИЋ

је више него успјешан: На врвном терену „Дечића“ Могрен је остварио успешних играјући 1:1. Но, већ следеће недеље у Будви, понесени усјецихом на старту младићи тренера Станишића су мало попустили и „Текстилац“ је освојио бод (0:0). Друго гостовање и неуспјех — „Иванград“ је поразио „Могрен“ са 2:0. Истински на овој утакмици савезни судија Фаик Музуровић, који је дијелио правду испод свих критеријума, тешко је оштетио Будванске, јер је показао цр-

вене картоне Андрији Пејовићу и Вуксановићу, док су жуте картоне добили Јањелевић, Бошковић и Рајко Радовић. Тим је тако десеткојади имајући у виду ранije повреде па је дosta неизједност пред наредне мечеве.

Као и Петровчани и Будвани још нијесу ушли у праву форму и зато су и њихове игре и резултати промјењени. У наредним колима требало би очекивати стандарднију игру и боље резултате.

С. Г.

